

# Ett försök med kedjeobservationer på Falsterbonäset under höststräcket

GUNNAR ROOS

Meddelande nr 64 från Falsterbo fågelstation

I regi av Nordiskt Kollegium för Terrester Ekologi avhölls under tiden den 3-10 oktober 1967 en kurs i "Aktuell flyttfågelforskning" på Falsterbo fågelstation. På programmet stod dels föreläsningar och diskussioner, dels sträckstudier i fält. Kursledare var Gustaf Rudebeck och Staffan Ulfstrand, båda från Zoologiska institutionen vid Lunds universitet. Antalet kursdeltagare var tolv, ungefär jämnt fördelade på Danmark, Norge och Sverige.

Den 8 oktober hade morgontimmarna avsatts för sträckstudier i form av en observationskedja på Falsterbonäset. Detaljutformningen av detta moment handhades av författaren, som också efter en preliminär sammanställning presenterade resultaten på ett diskussionssammanträde med kursen. Senare har det insamlade materialet ytterligare genomarbetats, och en kort redogörelse för resultaten lämnas i denna uppsats.

Jag vill här tacka de kursdeltagare, som medverkade i undersökningen som observatörer: C. Askenmo, E. Brun, S. Hedgren, N. Heselbjerg Christensen, E. Kramshøj, G. Lid, B. Netterström, M. Norderhaug, O. Persson, J. Rabøl, B.O. Stolt. Ett särskilt tack skall också riktas till C. Edelstam, P.R. Evans, D. Lack, F. Salomonsen och de båda kursledarna för givande diskussionsinlägg.

## UNDERSÖKNINGENS UPPLÄGGNING

Samtidiga sträckräkningar utfördes från sex observationspunkter på Falsterbonäset (figur 1). "Insträcket" till halvön studerades från tre punkter längs Ljungens ostsida: 1) Ljungen S, västsidan av Stenudden, 2) Ljungen M, den öppna heden väster om vattentorget i Ljunghusen och 3) Ljungen N, en glänta i talldungarna norr om väg 100. "Utsträcket" från halvön bevakades från tre platser

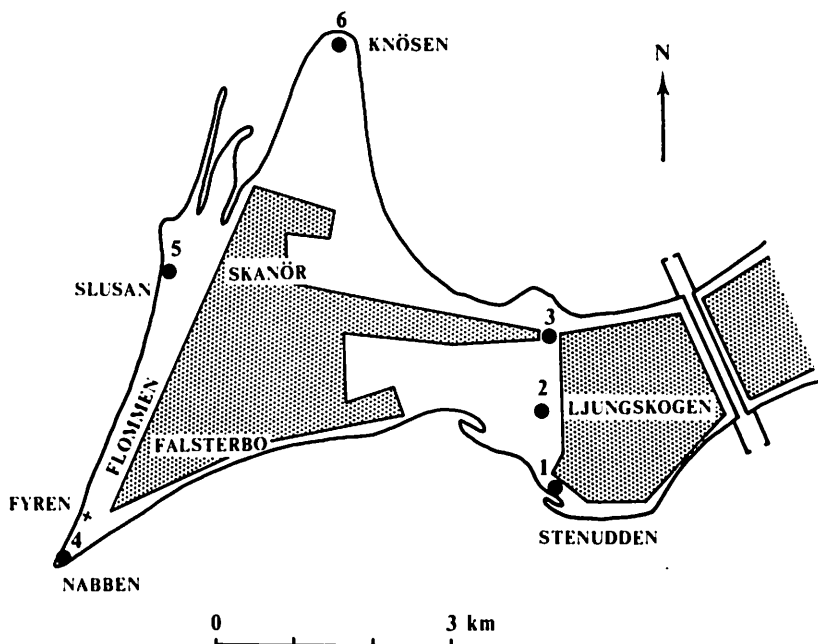


Fig. 1. Karta över Falsterbonäset utvisande de sex observationspunkterna den 8 oktober 1967: 1. Ljungen S (Stenudden), 2. Ljungen M, 3. Ljungen N, 4. Nabben, 5. Slusan och 6. Knösen.

Map of the Falsterbo peninsula showing the observation sites on 8 October 1967.

längs Öresundskusten: 4) Nabben, 5) Slusan, strax söder om Skanörs hamn och 6) Knösen.

Observationstiden omfattade endast tre timmar, kl 0700-1000. Varje punkt bemannades av två observatörer med undantag av Slusan, där endast en man var posterad. Enligt instruktionen skulle allt sträck noteras med uppgift om art, antal, tidpunkt och flygriktning. För typiska flockflyttare som ringduva och stare antecknades dessutom de enskilda flockarnas storlek. Kontroll av sträcket utfördes under hela observationstiden av författaren, som per cykel ambulerade mellan olika punkter i Falsterbo och Skanör.

#### VÄDER OCH ALLMÄN STRÄCKSITUATION

På baksidan av ett lågtryck, som den 5 oktober rörde sig åt nordost över Kattegatt, strömmade kylig luft med nordvästliga vindar

ned över södra Sverige. En svag högtrycksrygg passerade den 6 oktober österut. Nya lågtryck följde den 7 och 8 oktober en östlig eller nordöstlig bana över landets södra delar, åtföljda av friska vindar från syd till väst samt mulet väder.

Vid Falsterbo iaktogs den 6 oktober ett kraftigt sträck av framför allt sparvhök (130), ringduva (25 000), hämpling (6000) och bofink (65 000). Den 7 oktober passerade inte mindre än 700 000 bo/bergfink, vilket innebär den högsta dagssiffra som någonsin bokförts på lokalen. Sträckräkningar utfördes under båda dagarna av Dave Wooldridge, och de anförda siffrornas storleksordning kunde också bekräftas av en rad andra observatörer.

På morgonen den 8 oktober rådde friska västvindar vid Falsterbo, och vädret var mulet eller nästan mulet. Från 09-tiden inträdde en väderleksförsämring: vinden gick ner på sydväst, tunga moln drev in från havet och stundtals föll lätt regn. Ett tämligen kraftigt sträck förekom under morgonen av sparvhök, stare och bofink, medan antalet ringduvor var tämligen blygsamt. Inne över land var också stora mängder trast i rörelse. Andsträcket längs sydkusten var svagt, och vråkar saknades helt.

## RESULTAT

Endast de för dagen numerärt dominerande arterna eller artgrupperna kommer att behandlas. De omnämnes nedan var för sig i den ordning, som befunnits mest praktisk. Resultaten har sammanfattats i tabell 1, och i det följande utgår jag hela tiden från denna tabell utan särskilda hänvisningar i varje enskilt fall. De i tabellen angivna sträckriktningarna avser endast det huvudsakliga mönstret i sträcket.

### Sparvhök *Accipiter nisus*

För denna art föreligger en förbluffande god överensstämmelse mellan de sammanlagda siffrorna från de tre punkterna på Ljungen respektive siffrorna från Nabben (96 mot 100 ex). Nu är det emellertid ingen tvekan om, att denna samstämmighet till en del är skenbar. Det förhåller sig alltså ingalunda så, att i detalj samma fåglar noterats på Ljungen och på Nabben. Dels måste rimligen en del lågflygande fåglar ha passerat osedda mellan de olika observatörerna på Ljungen, dels sträckte en del (ca 30 %) av de vid Stenudden räknade sparvhökarna direkt ut över havet mot SW och torde alltså ej ha iakttagits från Nabben. Inte desto mindre är

Tabell 1. Sträcket vid sex olika observationspunkter på Falsterbonäset den 8 oktober 1967, kl 0700-1000.

Visible migration at six different observation sites near Falsterbo on 8 October 1967, 0700-1000 hrs.

	Sparvhök <i>Accipiter nisus</i>	Bo/Bergfink <i>Fringilla coelebs/montifringilla</i>	Ringduva <i>Columba palumbus</i>	Stare <i>Sturnus vulgaris</i>	Tal/Rödvingeträst <i>Turdus philomelos/iliae</i>
1. Ljungen S	45 W-SW	83950 W-SW	1437 W	556 W	15 W
2. Ljungen M	35 W	7245 W	754 W	993 W	164 W
3. Ljungen N	16 W	4125 W	645 W	4673 W	900 W
4. Nabben	100 MSW	44470 SW	901 MSW	2320 MSW	-
5. Slusan	8 SSW	1240 MSW	781 SSW	6294 SSW	-
		2745 SSW		2300 NE	
6. Knösen	1 NE	12600 NE	-	350 SW	940 NE
				510 NE	

det uppenbart, att sparvhöken i mycket hög grad koncentrerades till Nabben, och att siffrorna från denna punkt ger en representativ bild av dagens sträck över området.

Av intresse är vidare en inbördes jämförelse mellan de tre punkterna på Ljungen. Koncentrationen till Stenudden är uppenbar (nära hälften av de noterade fåglarna), men under observationstidens gång skedde en tydlig förskjutning i sträcket, så att tyngdpunkten efter hand kom att ligga allt längre mot norr (tabell 2A). En spegling av skeendet på Ljungen ger materialet från Slusan, där 7 av 8 noterade sparvhökar hänför sig till den sista observationstimmen. Vid Knösen sågs endast en sparvhök, som flög mot NE kl 1000.

#### Bo/Bergfink *Fringilla coelebs/montifringilla*

Finksträcket dominerades helt av bofink, och inslaget av bergfink utgjorde enligt flera observatörers uppskattningar mindre än 10 %. Sträcket var i hög grad koncentrerat längs sydkusten. Huvuddelen av fåglarna inräknades sålunda vid Stenudden (84 000) och Nabben (45 000). Av de vid Stenudden noterade finkarna följde merparten stranden mot W, men ett avsevärt antal (20-30 %) flög direkt ut över havet mot SW. Även om antalet utsträckande finkar vid Nabben endast utgjorde ca 50 % av det sammanlagda antalet W-sträckare på Ljungen (punkt 1-3), får iakttagelserna vid Nabben ändå sägas ge en i stort sett rättvisande bild av sträckets omfattning över Falsterbonäset.

Liksom beträffande sparvhöken (se ovan) tycks finksträcket i någon mån ha förskjutits åt norr framåt förmiddagen. För finkarna var omläggningen emellertid mindre markerad, och den skall här

Tabell 2 A-D. Sträckets tidsfördelning och huvudsakliga riktning vid de olika observationspunkterna.

Time distribution and main direction of migration at the different observation sites.

Observationsplats Observation site	Riktning Direction	0700- 0730	0730- 0800	0800- 0830	0830- 0900	0900- 0930	0930- 1000	Summa Total
<b>A. Sparvhök</b> <i>Accipiter nisus</i>								
1. Ljungen S	W-SW	4	4	24	9	3	1	45
	%	8,9	8,9	53,3	20,0	6,7	2,2	100
2. Ljungen M	W	2	1	6	6	18	2	35
	%	5,7	2,8	17,2	17,2	51,4	5,7	100
3. Ljungen N	W	-	-	-	2	1	13	16
	%				12,5	6,2	81,3	100
<b>B. Bo/bergfink</b> <i>Fringilla coelebs/montifringilla</i>								
4. Nabben	SW	6870	15000	10300	4500	5400	2400	44470
	%	15,5	33,7	23,2	10,1	12,1	5,5	100
6. Knösen	NE	300	300	1000	4000	4000	3000	12600
	%	2,4	2,4	7,9	31,7	31,7	23,9	100
<b>C. Stare</b> <i>Sturnus vulgaris</i>								
1-3. Ljungen	W	1564	1376	1148	1739	110	285	6222
	%	25,1	22,1	18,5	27,9	1,8	4,6	100
4. Nabben	SW	1385	160	150	625	-	-	2320
	%	59,7	6,9	6,5	26,9			100
5. Slusan	SSW	735	1144	3170	980	240	25	6294
	%	11,7	18,2	50,3	15,6	3,8	0,4	100
	NE	-	-	200	1300	800	-	2300
	%			8,7	56,5	34,8		100
<b>D. Tal/rödvingetrast</b> <i>Turdus philomelos/iliacus</i>								
1-3. Ljungen	W	346	251	232	177	55	18	1079
	%	32,0	23,3	21,5	16,4	5,1	1,7	100
6. Knösen	NE	400	150	150	120	90	30	940
	%	42,6	15,9	15,9	12,8	9,6	3,2	100

endast illustreras med följande siffror, vilka anger den procentuella andelen av hela sträcket fallande på sista observationstimmern vid de tre punkterna på Ljungen: 15 % vid punkt 1, 23 % vid punkt 2, 37 % vid punkt 3. Även i detta fall kommer omläggningen i sträcket till uttryck i materialet från Slusan, där ca 70 % av finkarna bokfördes mellan kl 0900 och 1000.

Återstår så de högst intressanta iakttagelserna vid Knösen, där 12 600 finkar sågs flyga ut över Höllviken mot NE, alltså rakt motsatt artens primärriktning. Tidsrytmen i detta sträck skilde sig helt från iakttagelserna på övriga punkter. Vid Knösen var det NE-gående sträcket sålunda ringa fram till kl 0800, och mer än 85 % hänför sig till tiden efter kl 0830 (tabell 2B).

### Ringduva *Columba palumbus*

Sammanlagt räknades på Ljungen ca 2800 W-sträckande ringduvor, varav 50 % vid Stenudden. Dubbelräkning mellan olika punkter kan naturligtvis ha skett av enstaka flockar, men en analys av flockarnas storlek punkt för punkt antyder, att denna felkälla var högst obetydlig. Vid Nabben noterades endast 900 utsträckande duvor, alltså ca 32 % av antalet på Ljungen.

Något utsträck över havet vid andra punkter än Nabben torde ej ha förekommit (de 780 fåglarna vid Slusan flög alla åt SSW över Flommen). Diskrepansen mellan antalet W-sträckare på Ljungen respektive antalet utsträckare vid Nabben torde i stället bero på att många fåglar vände vid kusten, en vanlig reaktion hos ringduva vid icke optimala väderleksförhållanden. Visserligen iaktogs inget retursträck på Ljungen eller vid Knösen, där arten för övrigt helt saknades. Inne över Falsterbo sågs emellertid kretsande flockar ännu mellan kl 0900 och 1000, och eventuella retrurrörelser kan alltså ha skett efter observationstidens slut. Det skall här tilläggas, att W-sträcket över Ljungen kulminerade under halvtimmen kl 0800-0830 (43 % av totalantalet) och vid Nabben kl 0830-0900 (56 % av totalantalet).

Duvflockarnas medelstorlek var på Ljungen 46 fåglar (61 flockar) och vid Nabben 112 fåglar (8 flockar). Siffrorna antyder att endast större flockar lyckades övervinna tveksamheten inför havet, ett vid Falsterbo ej sällan iakttaget fenomen.

### Stare *Sturnus vulgaris*

Sammanlagt noterades på Ljungen (punkt 1-3) ca 6200 W-sträckande starar, medan utsträcket vid Nabben inskränkte sig till ca 2300. Till skillnad från de tre tidigare behandlade arterna var stararna ej koncentrerade till sydkusten. Huvuddelen (ca 75 %) iaktogs i stället vid den nordligaste observationspunkten (punkt 3). Fördelningen på Ljungen avspeglas i siffrorna från Slusan, där ca 6300 starar sågs komma i stora flockar från öster, vika av mot SSW över Flommen och fortsätta ned mot Falsterbo fyr. Något utsträck över havet skedde ej vid Slusan.

Så gott som samtliga starar passerade mellan kl 0700 och 0900. På Ljungen och, mindre utpräglad, vid Slusan var sträcket tämligen jämnt fördelat över dessa två timmar. Vid Nabben var sträcket däremot i hög grad koncentrerat till den första halvtimmen med ca 60 % av de registrerade fåglarna (tabell 2C). Det förefaller allt-

så uppenbart, att utsträcket bromsades upp redan vid 0730-tiden, vilket också bekräftas genom iakttagelser av stora rastande flockar på Flommen (bl a en flock om ca 2000) och på ängsmarkerna norr om Skanör mellan kl 0830 och 1000. Direkt retursträck mot NE noterades vid Slusan (2300 kl 0800-0930) och vid Knösen (500 kl 0930-1000).

Liksom beträffande ringduvan förekom avsevärda skillnader i flockstorlek mellan de olika punkterna. På Ljungen var medelflockstorleken 60 (111 flockar), vid Slusan 102 (62 flockar) och vid Nabben 116 (20 flockar). Störst var emellertid de flockar, som sågs flyga i retur mot NE. Vid Slusan noterades sålunda ett medeltal på 460 fåglar (5 flockar) och vid Knösen innehöll den enda noterade flocken 500 individer. Uppenbarligen var det i dessa fall fråga om fåglar, som efter hand samlats i stora förband på Flommen (jfr ovan).

#### Tal/Rödvingetrast *Turdus philomelos/iliacus*

På Ljungen iaktogs totalt ca 1080 trastar sträcka åt W. Både taltrast och rödvingetrast var representerade, dock med den förstnämnda som dominerande. Tyngdpunkten i sträcket låg över talldungarna norr om den öppna ljungheden med 84 % av fåglarna noterade vid punkt 3, 15 % vid punkt 2 och endast 1 % vid punkt 1. Vid Nabben och Slusan iaktogs alls inga trastar. Vid Knösen förekom däremot ett starkt sträck (940) ut över Höllviken mot NE.

Sträckets tidsmässiga förlopp var likartat vid Ljungen och vid Knösen med successivt avtagande siffror under morgonens lopp: från 30-40 % av totalantalet under första till 2-3 % under sista halvtimmen (tabell 2D). Över talldungarna på Ljungen gick sträcket lågt, i trädtoppshöjd, medan fåglarna ute över den öppna heden flög avsevärt högre. Vid Knösen sågs under tiden 0700-0830 huvud delen av trastarna bryta upp från en mindre tallplantering och brant stigande styra ut över havet. Under senare delen av observationstiden (kl 0830-1000) kom många trastar i stället inne från Skanör på större höjd.

#### KOMMENTARER

Under 1940- och 1950-talen förekom regelbundna sträckräkningar vid Falsterbo under sammanlagt 14 höstar (Rudebeck 1950, Ulfstrand m fl 1974). Sträckets sammansättning och numerär på lokalen är sålunda synnerligen väldokumenterat. Observationerna ut-

fördes emellertid nästan alltid från Nabben eller närbelägna punkter som Falsterbo fyr och Kolabacken, och våra kunskaper om sträckets geografiska detaljförlopp över Falsterbonäset i dess helhet är fortfarande ringa. Ett undantag utgör i viss mån de termikflygande rovfåglarna, främst orm- och bivråk, vars flyttning ägnats särskilt intresse av Rudebeck (1950, 1972) och Ulfstrand (1958).

Som framgått av ovanstående resultatredovisning från observationskedjan den 8 oktober 1967, kan simultanobservationer från flera punkter utgöra ett värdefullt komplement till de traditionella enpunktobservationerna vid Nabben. En rad frågor rörande olika arters reaktioner inför den överflugna terrängen, deras beroende av väderleken samt i vilken grad de koncentreras till Nabben låter sig angripas ur delvis nya vinklar, och en långt detaljrikare analys blir möjlig.

Naturligtvis kan iakttagelser från några få timmar under en enda sträckdag ej läggas till grund för några generella slutsatser. En mera utförlig diskussion av det här framlagda materialet ter sig alltså överflödig. Avslutningsvis skall jag i stället helt kort skissera några frågeställningar, vilka kan väntas bli belysta genom nya och utvidgade observationsserier. Resultaten från den 8 oktober 1967 får härvid tjäna som illustrationsmaterial.

### Kusternas ledlinjeverken

Den viktigaste faktorn bakom höststräckets mäktighet över Falsterbo är de skånska kusternas ledlinjeverkan. Särskilt gäller detta sydkusten, vilket först påvisades av Rudebeck (1950) och senare ytterligare belysts av bl a Ulfstrand (1958, 1962) samt Alerstam och Ulfstrand (1972). Den skånska västkustens roll i sammanhanget är mera oklar, och utvidgade kedjeobservationer kan här väntas ge intressanta resultat. Vilka arter koncentreras till Falsterbo via västkusten? I vilka väderlekssituationer sker detta? Observationerna bör emellertid då utsträckas något längre österut, till en linje Kämpinge - Hammars näs.

I den aktuella studien pekar sträckets geografiska mönster hos sparvhök, ringduva och finkar på en huvudsaklig rekrytering längs sydkusten, medan starens avvikande uppträdande skulle kunna tolkas som ett utslag av ledlinjesträck längs västkusten (tabell 1). Avgörande för denna fördelning skulle i så fall kunna vara starens, i jämförelse med de övriga arterna, västligare primärriktning (Förteckning över Sveriges fåglar 1970).



### Mikroledlinjer

Sträckets storskaliga förlopp modifieras i viss grad av detaljer i den överflugna terrängen. På Falsterbonäset kan sådana effekter med gott utbyte studeras bl a på Ljungen, där skarpa gränser mellan tallskog och öppen hedmark verkar som effektiva mikroledlinjer. Förhållandena har tidigare i någon mån berörts av Malmberg (1955) samt Rudebeck (1964, 1972), och utvidgade studier bör här ge värdefull information om olika arters specifika reaktioner.

Koncentrationen av traststräcket till talldungarna norr om väg 100 (tabell 1) utgör ett gott exempel på mikroledlinjernas inverkan. För att undvika passagen över den öppna heden företog många trastar tvärs kursomläggningar på ca 90 grader längs Ljungskogens västkant (W-N-W). Endast fåglar på större höjd sågs flyga direkt ut över Ljungen.

### Utsträckets koncentration till Nabben

Frågan om artvisa skillnader i utsträckets koncentration till Nabben är naturligtvis av stort intresse, inte minst för de pågående analyserna av äldre sträckmaterial från Falsterbo. Utsträck över Skanör av termikflygande rovfåglar vid vindar från SSW/SE har tidigare påvisats (Rudebeck 1950, 1972, Ulfstrand 1958, 1963), men i övrigt saknar vi nästan helt detaljinformationer i denna fråga. Utvidgade kedjeobservationer kan här väntas ge ett synnerligen rikt utbyte och för vissa arter påtagligt revidera vår uppfattning om Falsterbosträckets totalnumerär.

Det ovan redovisade materialet pekar på Stenudden som den jämte Nabben viktigaste koncentrationspunkten för utsträcket (sparvhök, finkar), ett förhållande som också från teoretiska utgångspunkter verkar rimligt. Visst utsträck av finkar förekom också över Flommen (tabell 1, Slusan), men dess totala omfattning låter sig ej beräknas. Vid framtida undersökningar bör minst en observatör placeras mellan Falsterbo fyr och Slusan med särskilt uppgift att bevaka utsträcket över Öresund på denna kuststräcka. Utflygningen över havet vid Knösen av trastar och finkar (tabell 1) har tolkats som retursträck och behandlas nedan. Vid vindar från NW/N torde emellertid även egentligt utsträck mot NW förekomma vid denna punkt.

### Retursträck

I sträckprotokoll från Nabben finner man ofta anteckningar om

vändande och återsträckande fåglar. Uppgifterna är dock vanligen av tillfällig karaktär och knappast användbara för analyser av retursträckets omfattning. Mera ägnade för slutsatser om detta sträck är observationer vid Skanör eller på Ljungen, varifrån dylika rörelser beskrivits av Rudebeck (1950), Malmberg (1955) samt, framför allt, Persson (1972). Liksom beträffande tidigare berörda frågor, bör utvidgade kedjeobservationer ge en rad nya och intressanta aspekter på retursträckets omfattning och orsaker.

Vid observationerna den 8 oktober 1967 noterades betydande retursträck av stare vid Slusan samt av finkar och trastar vid Knösen (tabell 1). Över Ljungen iakttogs däremot denna dag alls inga returrörelser. Medan stararnas och finkarnas retursträck torde ha orsakats av den inträdande väderleksförsämringen (se nedan), innebär trastarnas uppträdande ett mera svåranalyserat problem. Något direkt samband mellan W-sträcket över Ljungen och NE-sträcket vid Knösen kunde i huvudsak ej spåras, och troligen rörde det sig till stor del om skilda trastkontingenter.

#### Sträckmönstrets beroende av väderleken

I alla flyttningssammanhang utgör vädret en styrande faktor. I synnerhet vindförhållandena påverkar i högsta grad sträckets geografiska detaljförlopp, ett faktum som uppmärksamrats inte minst i en rad arbeten från Falsterbo (exempelvis Rudebeck 1950, 1972, Ulfstrand 1958, 1960, Roos 1965, Alerstam och Ulfstrand 1972). Samtliga de problem som ovan skisserats, alltså kusternas och mikroledlinjernas inverkan, artvisa skillnader i utsträckets koncentration till Nabben samt retursträckets omfattning, är i högsta grad förknippade med den rådande väderleken.

För närvarande är sambandet mellan sträcksiffrorna från Nabben under åren 1949-1960 och väderleken föremål för statistiska analyser, men för klarläggande av en rad viktiga detaljfrågor erfordras uppenbarligen ytterligare fältstudier. Simultanobservationer från ett stort antal punkter ter sig härvid som den bästa metoden.

Vid det aktuella observationstillfället rädde vindar från västhållet, vilka erfarenhetsmässigt är gynnsamma för ett koncentrerat sträck över Falsterbo. Av intresse var emellertid främst de mycket tydliga konsekvenserna av den väderleksförändring, som inträffade under observationstiden (vindvridning från W till SW, mulnande, begynnande regn). Dels skedde härvid en viss förskjut-

ning mot norr i sträckets fördelning över Ljungen (sparvhök, finkar), dels bromsades utsträcket upp och övergick i returrörelser i stor skala (stare, finkar). Med bevakning enbart vid Nabben skulle dessa båda fenomen svårligen kunnat fastställas.

### TILLÄGG

Under innevarande höst kommer en utvidgad specialundersökning av dagsträckets geografiska förlopp att genomföras på Falsterbonäset. Under tiden den 28 september - 6 oktober planeras sålunda dagliga observationer (kl 0600-1400) från tolv olika punkter. Punkterna kommer att läggas ut i tre parallella linjer: a) Nabben-Knösen (4), b) Stenudden-Norra Ljunghusen (3), c) Kämpinge-Hammars näs (4). Dessutom kommer en observatör att stationeras söder om Klagshamn. För att reducera problemen med olika observatörers skiftande registreringsförmåga (jfr Enemar 1964, Källander och Rydén 1974) kommer dagliga byten av observationsposter att praktiseras. För ytterligare detaljer hänvisas till separat upprop i detta häfte.

### REFERENSER

- Alerstam, T. & Ulfstrand, S. 1972. Radar anf field observations of diurnal bird migration in South Sweden, autumn 1971. *Ornis Scand.* 3: 99-139.
- Enemar, A. 1964. Ett försök att mäta fyra ornitologers förmåga att uppfatta och registrera flyttfågelsträcket i Falsterbo. *Vår Fågelvärld* 23: 1-25.
- Förteckning över Sveriges fåglar 1970. Sjätte upplagan. Utgiven av Sveriges Ornitologiska Förening. Svensk Natur, Stockholm.
- Källander, H. & Rydén, O. 1974. Inter-observer differences in studies of visible migration at Falsterbo. *Ornis Scand.* 5: 53-62.
- Malmberg, T. 1955. Topographical concentration of flight-lines. *Acta XI Congr. Int. Orn.* (Basel 1954): 161-164.
- Persson, C. 1972. Mesarnas årsrytm och vandringsrörelser på Falsterbohalvön. *Vår Fågelvärld* 31: 167-177.
- Roos, G. 1965. Notiser från Falsterbo fågelstation sommaren och hösten 1963. *Vår Fågelvärld* 24: 314-334.
- Rudebeck, G. 1950. Studies on bird migration. *Vår Fågelvärld*. Suppl. 1: 1-148.
- Rudebeck, G. 1964. Något om flyttningen inom djurriket, särskilt hos fåglarna. *Svensk Naturvetenskap* 1964: 271-303.
- Rudebeck, G. 1972. Falsterbo - god fågellokal året runt. Guide utgiven av Svenska Naturskyddsföreningen: 17-56.
- Ulfstrand, S. 1958. De årliga fluktuationerna i bivråkens (Pernis apivorus) sträck över Falsterbo. *Vår Fågelvärld* 17: 118-144.

- Ulfstrand, S. 1960. Some aspects on the directing and releasing influence of wind conditions on visible migration. Proc. XII Int. Orn. Congr. (Helsinki 1958): 730-736.
- Ulfstrand, S. 1962. Kusten som ledlinje för fågelsträcket. Skånes Natur 49: 223-232.
- Ulfstrand, S. 1963. Fågelsträcket vid Falsterbo år 1960. Vår Fågelvärld 22: 29-36.
- Ulfstrand, S. Roos, G., Alerstam, T. & Österdahl, L. 1974. Visible bird migration at Falsterbo, Sweden. Vår Fågelvärld. Suppl. 8: 1-245.

## SUMMARY

### SIMULTANEOUS OBSERVATIONS OF VISIBLE AUTUMN MIGRATION AT DIFFERENT SITES NEAR FALSTERBO - A PILOT STUDY

Although regular observations of visible migration have been carried out at Falsterbo during 14 autumns (Rudebeck 1950, Ulfstrand et al. 1974), our knowledge concerning local flight paths over the Falsterbo peninsula is still poor, and comparable records from sites other than Nabben are very few.

In this report some results from a pilot study on 8 October 1967 are presented. Six different observation sites (Figure 1) were manned during three hours, viz. 0700-1000 hrs. Weather: W-SW 7-10 m/sec., overcast and some showers. Dominating species were *Accipiter nisus*, *Fringilla coelebs/montifringilla*, *Columba palumbus*, *Sturnus vulgaris* and *Turdus philomelos/iliacus* (Table 1). Numbers and flight directions of these species at the six observation sites are presented in Table 1. Further details are given in Table 2 A-D. Problems concerning leading lines, reversed migration and weather effects are briefly discussed.

G Roos, Falsterbo fågelstation, S-230 11 FALSTERBO